

МЕТОДОЛОГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ФОРМУВАННЯ ПЛАНЕТАРНОГО МИСЛЕННЯ АРХІТЕКТОРІВ

Проблеми формування сталого архітектурного середовища на сьогодні є не просто пріоритетними. Вони є філософією розуміння основного принципу виживання людства у ХХІ столітті, яке проголошує, що «Все пов'язано з усім» (Б. Коммонер), що «Вся жива речовина єдині фізико-хімічно, і те, що шкідливо для однієї частини живої речовини, не може бути без шкоди для іншої» (В. І. Вернадський).

У зв'язку з вище зазначеним, досягнення природно-екологічної рівноваги (сталості) суспільства вимагає від людства **формування принципово нової системи цінностей** при рішенні всіх практичних питань і перебудови соціального життя. Основою цієї ланки є **освіта** як та, що формує людину як духовно-творчу особистість, підсилює природне прагнення її до всебічних знань, до справедливості, співпраці, до професіоналізму. Особливо це стосується освіти архітекторів, які в своїй професійній діяльності будують майбутнє середовище життєдіяльності суспільства, моделюючи його в архітектурному проекті.

Побудова майбутнього архітектурно-просторового середовища закладена в самому значенні «проект» – (від лат. Projectus «кинутий вперед»), а у значенні «архітектурний» – розкриває головну задачу архітектурної діяльності: побудову архітектурно-просторової моделі майбутнього, яка відповідатиме методології сталого розвитку.

Діяльність архітектура – міждисциплінарна і теорія В. І. Вернадського про ноосферу (від грец. Νοῦς «розум» + σφαῖρα «сфера»; дослівно «сфера розуму»), як сферу **взаємодії суспільства і природи**, в межах якої розумна людська діяльність стає **визначальним фактором розвитку**, визначає її як планетарне мислення.

Архітектурне мислення передбачає, по-перше, цілісне уявлення про всесвіт, по-друге, вміння аналізувати причинно-наслідкові зв'язки, в-третьє, володіння комплексним та системним поглядом на вирішення проблем при формуванні високоякісного оточуючого середовища для життєдіяльності суспільства. Таке цілісне уявлення відображає духовно-творчу основу архітектурної діяльності, яким і є планетарне мислення. Воно може будуватися тільки на морально-духовній основі, відповідно до принципів самоорганізації, в основі яких лежать інваріантні властивості законів збереження рівноваги. Архітектурна діяльність спирається і на психологію сприйняття людиною середовища, і на соціологію, як науку про поведінку суспільства, і на технічні науки, і на гуманітарні. Для архітектора мало володіти навичками художника, бо архітектори – це володарі багатой уяви та фантазії. А їй потрібно розвивати у креативному

просторі, яке створюється і вищим навчальним закладом, і творчою атмосферою архітектурної освіти, і програмами, такими як конкурси, і вирішенні реальних практичних задач.

Так, аналізуючи формування системи базових професійних цінностей американського інституту архітекторів (AIA), можна виділити наступне:

- інтеграція архітектурної тематики і підходів до програм і навчальних планів на всіх рівнях освіти;
- зв'язок освіти і практики як взаємопов'язаних компонентів професії, що дозволяють в єдності забезпечити здатність проектної сфери служити суспільству;
- заохочення інтеграції практики, в різних формах, в освітній процес у вищій архітектурній школі як найважливіший ресурс збагачення освіти;
- заохочення інтеграції освіти в практику для підвищення рівня практики і безперервності освіти;
- підтримка програми ліцензування як засобу наділення випускників вузів фундаментальними вміннями, знаннями та здібностями до етичних міркувань.

Одним з основоположних документів, що визначають стратегію функціонування і розвитку AIA, є «Кодекс етики і професійної поведінки» (Code of Ethics and Professional Conduct), прийнятий в 2007 році. Даний документ встановлює «канони» і «етичні стандарти». Можна зазначити, що **цінності розвитку знань архітектора** в етичній шкалі американських архітекторів, віддається найвищий пріоритет. А канони і етичні стандарти відображають ці пріоритети. Перший канон наголошує, що «Члени (К - AIA) повинні підтримувати і розвивати свої пізнання в мистецтві та науці архітектури /.../» [1, С. 82]. А етичні стандарти 1.1 і 1.2 свідчать: «Члени AIA зобов'язані прагнути до вдосконалення своїх професійних знань і умінь, /.../ безперервно підвищувати стандарти художньої майстерності, архітектурної освіти, досліджень, підготовки і практики» [там же].

Важливою складовою «етичної програми американського архітектора є «загальнолюдські» цінності, - «чесність», «справедливість», «гідність» і **стурбованість екологічними якостями проектів**. Всі ці установки знаходять відображення в методології і стратегії архітектурної освіти.

Підсумовуючи, можна констатувати, що планетарне мислення формується в системі освіти, де базова кваліфікаційна основа спирається на **міждисциплінарний принцип навчання**, який відповідає кардинальному зрушенню в сучасній науці - зміні моно дисциплінарного пізнання на проблемно-міждисциплінарне, що відповідає планетарному мисленню, а також, спирається на **принцип наукової підготовки - усвідомлення науки як рушійної сили сучасного виробництва**, - і розглядається як витвір мислення, необхідний для спеціаліста сучасного рівня. Ці принципи формують методологією сталого розвитку в системі «освіта-наука-виробництво».

Список літератури:

1. Інтернет ресурс [Режим доступу]: URL.: <http://www.aia.org/about/index.htm>